

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

อัมทิพย์ อัจฉริยะ, ชวน ภารังกุล

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

Email: aimthip2525@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำแนกตามเพศและประสบการณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ครูผู้สอนจำนวน 302 คน ที่ได้จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครชีซีและมอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .91% สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิชาการ ด้านสังคมและชุมชน ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร และ ด้านการจัดระบบ 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์, ผู้บริหารสถานศึกษา, ศตวรรษที่ 21

The Desired Characteristics of School Administrators In The 21st Century According to Teachers' Opinions: Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2

Imthip Ajpaksa, Chuan Paranggul

Educational Administration under the Muban Chom Bueng Rajabhat University

Email: aimthip2525@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) the desirable qualities of school administrators in the 21 st century according to opinions of the teachers; 2) a comparison of the desirable characteristics of school administrators in the 21 st century according to the opinions of the government teachers. The sample group consisted of 302 teachers. The group was selected using Krejcie & Morgan stratified random sampling method. The instrument used to collect the data was a five-level rating questionnaires. The reliability was .91. The statistics used in the data analysis were mean standard deviation, t-test, F-test and ANOVA. The research results were as follows: 1) Desirable characteristics of school administrators in the 21st century according to teachers' opinions shown that the overall and individual aspects were at a high level, ranging from the low to the highest level, namely, ethical, ethical, academic, social and community management. Self-management and organization of the system, and 2) A comparative study of desirable characteristics of school administrators classified by sex and work experience. The overall and individual aspects were not significantly different.

Keywords: Desirable characteristics, school administrators, 21st Century

บทนำ

สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อองค์การและพลเมืองโลกหลายด้านได้แก่ ความผันผวนทางเศรษฐกิจ การเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลก การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็วการปรวนแปรของสภาพภูมิอากาศ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภัยพิบัติทางธรรมชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558) ทำให้องค์การทั้งภาครัฐและเอกชนต้องมีการปรับเปลี่ยนให้อยู่รอดและมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าวผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กร จำเป็นต้องปฏิรูปตนเองและการเปลี่ยนแปลงองค์การครั้งใหญ่ เพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาตามไปด้วยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้จากกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (เต็มสิริ ทิพย์จันทา, 2553)

สถานศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อเด็กในศตวรรษที่ 21 (สมหมาย อ่ำดอนกลอย, 2556) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและความสมดุลเพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมี

อิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา นักวิชาการหลายท่าน มีความเห็นตรงกันว่าความสำเร็จ หรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่งดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความรู้ ความสามารถทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (ประกอบ คุปรัตน์, 2552) การจัดการศึกษาของสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหาร การศึกษาและผู้บริหาร สถานศึกษามีอาชีพ จึงจะทำการบริหารและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ การเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา ซึ่งก่อให้เกิดความสับสนซับซ้อนและปัญหาอย่างไม่มีสิ้นสุด จำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ความรู้ความสามารถและมีคุณธรรมในการดำเนินการ จึงจะทำให้องค์กร ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายที่คาดหวัง (ธีระ รุญเจริญ, 2552)

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นตัวจักรสำคัญในการควบคุมกำกับดูแลบุคลากรให้บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัด กระบวนการเรียน การสอน การนิเทศและการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีหลายบทบาทซึ่งขึ้นอยู่กับ

ภารกิจและกิจกรรมการบริหารซึ่งการบริหารให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยหลายปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องการบริหารงานการศึกษาในยุคปัจจุบันจะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยเฉพาะสังคมแห่งการเรียนรู้ในยุคของเทคโนโลยีในการเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงขึ้น ซึ่งผู้บริหารที่จะเป็นผู้บริหารมืออาชีพควรมีคุณลักษณะ 6 ด้าน คือ การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบการเป็นผู้นำด้านวิชาการ การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชนและการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยของการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ศึกษา คือ ครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ในปีการศึกษา 2559 จากจำนวน 150 โรงเรียน จำแนกตามที่ตั้งของอำเภอจำนวน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอดำเนินสะดวก และอำเภอบางแพ มีข้าราชการครูจำนวนทั้งสิ้น 1,356 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งได้จากการเปิดตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($\alpha = .05$) และทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดโรงเรียนในแต่ละอำเภอเป็นชั้นและตามสัดส่วนของครู ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 302 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนก ดังต่อไปนี้

1) เพศ

2) ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตัวแปรตาม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านการจัดระบบ

3) ด้านวิชาการ 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านสังคมและชุมชน 6) ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ และประสบการณ์ในการทำงานมีลักษณะเป็นชนิดตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับ ได้แก่ ระดับความคิดเห็นมากที่สุด ระดับความคิดเห็นมาก ระดับความคิดเห็นปานกลาง ระดับความคิดเห็นน้อย และระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ประกอบด้วย ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการจัดระบบ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านสังคมและชุมชน ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 เพื่อขออนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งให้สถานศึกษา โดยส่งที่ช่องรับหนังสือของสถานศึกษาในสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พร้อมสำเนาหนังสือสำนักงานบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ที่ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิจัย โดยมีหนังสือระบุวันที่ที่ขอรับแบบสอบถามพร้อมแจ้งว่าให้ส่งกลับมายังผู้วิจัยโดยมีที่อยู่แจ้งให้ชัดเจน พร้อมแนบซองติดแสตมป์ไปพร้อมกับซองแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ตามประเด็นในการวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) หาค่าร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปตาราง ประกอบความเรียง

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่ความแตกต่างของตัวแปรอิสระในเรื่องเพศ โดยการทดสอบค่า t - test independent sample และเปรียบเทียบประสบการณ์ในการปฏิบัติงานใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open ended) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิชาการ ด้านสังคมและชุมชน ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหารและด้านการจัดระบบ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ข้าราชการครู ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันและเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. จากการวิจัยที่พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวม และจำแนกรายด้าน อยู่ในระดับอาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจะต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพ รับผิดชอบในการบริหารจัดการ ตั้งแต่การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา จัดสรรทรัพยากรทางการศึกษารักษาวินัยและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ประสานงานกับบุคลากรทุกฝ่าย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพที่ผู้ประกอบวิชาชีพ ต้อง ประพฤติ และ ปฏิบัติตาม ประกอบด้วยมาตรฐานด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ รวมทั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพดังกล่าวชี้ให้เห็นความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ไปสู่การสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กร สอดคล้องกับ เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร (2552, หน้า ก) ได้ทำวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและ

ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ลพบุรีในภาพรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก
เช่นเดียวกับ พิสิทธิ์ คำขนะ (2552, หน้า ก)
ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหาร
โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ข้าราชการ
ครู จำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่งและ
ประสบการณ์ในการทำงาน มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ใน
ระดับมากและในปีต่อมา จารุณี ดวงแก้ว (2553,
หน้า ก) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของ
ผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ของ
คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการ
ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า
คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม
และรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก สอดคล้อง
กับ รสสุคนธ์ มกรมณี (2555, หน้า 38-40) ที่
กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับในฐานะผู้มี
อำนาจขององค์กรจะต้องตัดสินใจดำเนินการให้
แผนยุทธศาสตร์และภารกิจของสถานศึกษาที่ตน
รับผิดชอบมีการสร้างคุณภาพสำหรับอนาคตบน
พื้นฐานแห่งศตวรรษที่ 21 และติดตามกำกับดูแล
ให้มีการดำเนินงานอย่างจริงจัง สอดคล้องกับ
Dubrin (1998, p.460) กล่าวว่า คุณลักษณะอัน
พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจะทำให้
สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการจัด
การศึกษา เช่นเดียวกับคลีเมนต์ และ ริชาร์ด
(Clement & Richard, 1992, pp.24-25) กล่าว
ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร

สถานศึกษามีความสำคัญช่วยสนับสนุนให้องค์กร
มีประสิทธิภาพ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
ผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่
จะต้องมีให้เกิดขึ้นในตัวผู้บริหารสถานศึกษาทุก
คน เพราะจะเป็นผลต่อความสำเร็จหรือ
ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการศึกษาโดยตรง

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตาม
ความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2
จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน
พบว่า ข้าราชการครู ที่มีเพศและประสบการณ์ใน
การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่
พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่
21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา
ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน
ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจ
เนื่องมาจากการให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นก่อนการแต่งตั้งให้
ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาในปัจจุบัน
ผู้บริหารทุกคนต้องผ่านการพัฒนาเกี่ยวกับ
คุณลักษณะผู้อำนวยการสถานศึกษาที่พึงประสงค์
การมีภาวะผู้นำทางวิชาการและการบริหารและ
การจัดการในสถานศึกษา รวมทั้งการฝึก
ประสบการณ์ในสถานศึกษาต้นแบบ (สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า
6 - 8) ทำให้ผู้บริหารมีการปฏิบัติตนในการ
ปฏิบัติงานในสถานศึกษาล้ำกัน จึงทำให้ความ
คิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานและเพศ
ต่างกันมี ความคิดเห็นไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ
งานวิจัยของบุญทัน ไชยพันธ์ (2552, หน้า 104 - 107)

ได้ศึกษาคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกประสบการณ์ทำงานไม่แตกต่างกันทั้งโดยภาพรวมและจำแนกรายด้าน ทำนองเดียวกับปัทมยา สมัครคดี (2558, หน้า 66) ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ เพิ่มศักดิ์ เพิ่ม ประยูร (2552, หน้า 65-66) ที่ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน เช่นเดียวกับทรงสวัสดิ์ แสงมณี (2553, หน้า 66) พบว่า ครูชายและครูหญิงแสดงระดับความ ต้องการคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านเท่ากัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศชาย และเพศหญิงต่างก็ต้องการผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีความพร้อมและสมบูรณ์ทั้งทาง ร่างกาย จิตใจ และสังคม มีความเป็นผู้นำ มีความสามารถทางด้านวิชาการ ตลอดจนสามารถประสานงานกับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาเท่ากัน โดยไม่แตกต่างกันทุกด้าน และเมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกข้อ สอดคล้องกับ คณินันต์ กิจวิ

(2561, หน้า 33) ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาต่างกัมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวม รายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์ในศตวรรษที่ 21 และควรพัฒนาตนให้เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ รวมไปถึงมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความสามารถในการวางแผนกลยุทธ์ด้านการบริหารสถานศึกษา
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมโลกที่เปลี่ยนไปโดยการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาให้สูงขึ้นเพราะคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนในการสนับสนุนให้บุคลากรเกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานและสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน คือ คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการจัดระบบ ด้านวิชาการด้านการบริหารจัดการ ด้านสังคมและชุมชน และ

ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้เป็นส่วนที่สำคัญที่ผู้บริหารต้องคำนึงถึงและยังเป็นส่วนที่ช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน
2. ควรศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังของครู ผู้ปกครอง หรือนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

คณินันต์ย์ กิจวิธิต. (2561). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า, 5(1), 33-34.

จารุณี ดวงแก้ว. (2553). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).

เต็มสิริ ทิพย์จันทา. (2553). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนกรณีศึกษา: โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม).

ทรงสวัสดิ์ แสงมณี. (2553). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี).

ธีระ รุญเจริญ. (2552). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพรส.

บุญทัน ไชยพันธ์. (2552). คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).

ปัทมยา สมศรีคดี. (2558). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).

ประกอบ คุปรัตน์. (2552). การจัดการกับความเป็นผู้เยาว์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พิสิทธิ์ คำชนะ. (2552). *การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครพนม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร. (2552). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).
- รสสุคนธ์ มกรมณี. (2555). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษายุคไร้พรมแดน, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*.
- สมหมาย อ่อนกลอย. (2556). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*. 7(1), 1.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). *ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564)*. [รายงานสรุปผลการประชุมประจำปี 2558] นนทบุรี: ศูนย์แสดงการประชุมอิมแพ็คเมืองทองธานี.
- Clement, L.M., & Richard, S.T. (1992). *Effective leadership in student services*. Sanfrancisco, A: Jossey-Bass.
- Dubrin, A. J. (1998). *Leadership research findings, practice, and skills*. Boston: Houghton Mifflin.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.